ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr.A420500613
Lietas arhīva Nr.A42-01965-14

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2014.gada 28.februārī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnesis Staņislavs Linkevičs,

piedaloties atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Lauku atbalsta dienesta pārstāvjiem I.K, I.Z un R.P,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc A.V pieteikuma par Lauku atbalsta dienesta 2013.gada 30.septembra lēmuma Nr.10.6.4-15/13/1310-V/1564 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvalde (turpmāk – RLP) 2013.gada 29.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.03.4-11/13/2414, ar kuru A.V (turpmāk arī – pieteicēja) uzlika pienākumu atmaksāt nepamatoti saņemto pasākuma „Vienotais platību maksājums" (turpmāk – VPM) atbalsta maksājumu un pasākuma „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas" (turpmāk - MLA) atbalstu.

Pieteicēja minēto lēmumu apstrīdēja.

[2] Izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, Lauku atbalsta dienesta direktore 2013.gada 30.septembrī pieņēma lēmumu Nr.10.6.4-15/13/1310-V/1564 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atstāja negrozītu apstrīdēto RLP 2013.gada 29.jūlija lēmumu Nr.03.4-11/13/2414.

Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[2.1] 2012.gada 11.maijā, izmantojot Elektronisko pieteikšanās sistēmu (turpmāk - EPS), RLP saņēma pieteicējas atbalsta iesniegumu „Platību maksājumu iesniegums 2012.gadā" (turpmāk - 2012.gada iesniegums), ar ko pieteicēja uz VPM un MLA atbalstu pieteica 8,23 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes (turpmāk - LIZ).

Tāpat ar 2012.gada iesniegumu pieteicēja pieteicās uz Atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par platībām (turpmāk - APL), Atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par laukaugu platībām (turpmāk - ALA) un Atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par

liellopiem (turpmāk - ALM) par savā rīcībā esošajām referencēm.

2013.gada 10.maijā RLP veica pārbaudi uz vietas pieteicējas 2012.gada iesniegumā deklarētajām platībām. LAD veic pārbaudes uz vietas saimniecībās, lai nodrošinātu efektīvu kontroli un pārliecinātos, vai ir ievēroti attiecīgie atbalsta saņemšanas nosacījumi, kā arī pārbaudītu Platību maksājumu iesniegumā norādītās informācijas atbilstību faktiskajai situācijai dabā, kā to nosaka Komisijas 2009.gada 30.novembra Regula (EK) Nr.1122/2009 (turpmāk – Regula Nr.1122/2009).

Par pārbaudes rezultātiem pieteicēju informēja ar RLP 2013.gada 20.maija vēstuli Nr.03.5-11/13/1686 „Par ziņojumu un protokolu kopiju nosūtīšanu", pielikumā bija pievienotas Protokola par veikto pārbaudi uz vietas un Platību maksājumu uz vietas ziņojuma kopijas.

Vēstulē bija ietverta norāde par rīcību gadījumā, ja faktiskā situācija laukos nesakrīt ar kontroles ziņojumā norādīto, t.i., desmit darba dienu laikā no vēstules saņemšanas brīža rakstiski informēt RLP vadītāju. Norādītajā termiņā rakstiski iebildumi no pieteicējas netika saņemti. Tādējādi pieteicēja apliecināja, ka piekrīt pārbaudes uz vietas laikā konstatētajam.

Papildus LAD vērš uzmanību uz faktu, ka pārbaudi uz vietas veica divas RLP
amatpersonas, nevis viens RLP kontrolieris. To apliecina abu RLP kontrolieru paraksti un paraksta atšifrējumi Protokola par veikto pārbaudi uz vietas sadaļā „Pārbaudi veica". Līdz ar to apgalvojums, ka kontrolieris nepamatoti vienpersoniski samazinājis atbalsttiesīgo platību, ir nepamatots.

LAD paskaidro, ka pārbaudes uz vietas laikā, veicot mērījumus ar diferenciālo Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) mērinstrumentu, tika nomērīta faktiski apsaimniekotā LIZ platība, kā arī noteikts tās faktiskais izmantošanas veids. Piemēram, ja platība tiek pieteikta ar kultūru „Pastāvīgās pļavas un ganības", tad pārbaudes uz vietas laikā uzmēra platību, kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem, t.i., uz atbalstu deklarētā platība faktiski tiek izmantota, noganot un appļaujot vai zāli nopļaujot un novācot vai sasmalcinot un izkliedējot.

[2.2] Veicot lauku uzmērīšanu, tika konstatēts, ka lauka Nr.3 faktiskā platība ir 0,17 ha deklarēto 0,38 ha vietā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumu Nr.295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai" (turpmāk – Noteikumi Nr.295) 11.1.apakšpunktu un Ministru kabineta 2011.gada 1.marta noteikumu Nr.173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" (turpmāk – Noteikumi Nr.173) 25.5.apakšpunktu, lai saņemtu VPM un MLA atbalstu, katra lauka platībai jābūt vismaz 0,30 ha. Tā kā lauka Nr.3 atbalsttiesīgā platība tika uzmērīta 0,17 ha apmērā, par šo lauku nav tiesību saņemt VPM un MLA atbalstu. Līdz ar to šī lauka uz VPM un MLA atbalstu tiesīgā platība tika noteikt 0,00 ha apmērā.

Tāpat pārbaudē uz vietas tika konstatēts, ka, piesakoties platību maksājumiem, lauku bloku kartē neatbilstoši faktiskajai situācijai dabā pieteicēja norādījusi arī lauka Nr.5 robežas un platību, kā arī daļa no šī lauka platības netiek apsaimniekota.

[2.3] Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja norādīja, ka deklarējot platības 2012.gada iesniegumā, vadījās no norādītās platības un lauku bloku kartes. LAD paskaidro, ka, veicot pārbaudi uz vietas, tiek mērīta faktiski apsaimniekotā LIZ platība. Saskaņā ar Regulas Nr.1122/2009 12.panta 1.punkta d) apakšpunktu, piesakoties platību maksājumiem, jānorāda faktiski apsaimniekotā platība.

Arī informatīvā materiāla „Informatīvais materiāls platību maksājumu saņemšanai 2012.gadā" 1.sadaļā „Pieteikšanās atbalsta maksājumiem" norādīts, ka 2012.gada iesniegumā precīzi jādeklarē visa LIZ, ko apsaimnieko. Savukārt informatīvā materiāla „Rokasgrāmata platību maksājumu iesnieguma aizpildīšanai un iesniegšanai, izmantojot elektronisko pieteikšanās sistēmu" sadaļā „Lauku bloku kartes aizpildīšana" 7.punktā norādīts, ka EPS uzrādītā platība ir provizoriska iezīmētā lauka platība, tas ir, platība, ko iezīmē kartē, nevis faktiski apsaimniekotā platība.

Ņemot vērā to, ka platību apsaimniekošana netiek veikta visā lauku blokā, kā arī to, ka
lauku bloku karšu izgatavošana ir saistīta ar zināmu laika nobīdi, tad, vadoties pēc lauku bloku kartēm, nav iespējams noteikt apsaimniekoto platību. To ir iespējams noteikt tikai veicot mērījumus uz vietas.

Lauku bloku kartes ir nepieciešamas, lai, piesakoties platību maksājamiem, atbalsta pretendenti varētu norādīt savu lauku atrašanās vietu. Savukārt atbalsta pretendenta pienākums ir nodrošināt, ka Platību maksājumu iesniegumā tiek norādīta precīza faktiski apsaimniekotā platība.

[2.4] Apstrīdēšanas iesniegumā norādīts, ka saskaņā ar Regulas Nr.1122/2009 53.pantu pārbaudes uz vietas rezultāti nav attiecināmi uz 2012.gadu.

Par pārbaudes uz vietas rezultātu (faktiski apsaimniekotās platības mērījumu) piemērošanu uz 2012.gada iesniegumu LAD paskaidro, ka no Noteikumu Nr.173 7.punkta izriet, ka LAD pieņem lēmumu par šo noteikumu 2.punktā norādīto maksājumu (tai skaitā platību maksājuma) piešķiršanu un nodrošina to pilnīgu izmaksu līdz nākamā gada 30.jūnijam.

Tas nozīmē, lai LAD pieņemtu lēmumu par platību maksājumu piešķiršanu līdz nākamā gada 30.jūnijam, LAD ir tiesības veikt pārbaudes atbalstam pieteiktajās platībās. Šādas pārbaudes LAD struktūrvienība veica 2013.gada 10.maijā pieteicējas 2012.gada iesniegumā deklarētajām platībām. Tātad LAD pārbaudes bija vērstas uz MK noteikumu Nr.173 7.punkta izpildi un tās tika veiktas līdz 2013.gada (nākamā gada) 30.jūnijam.

Savukārt Regulas Nr.1122/2009 53.panta 6.punktā norādītais kalendārais gads attiecas uz savstarpējās atbilstības prasībām, kas ietver arī laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus (turpmāk — LLVN). Līdz ar to LAD secina, ka LLVN pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu tiek atcelts, jo pārbaude tika veikta 2013.gadā.

Tomēr LAD paskaidro, ka konstatētais pārkāpums tiks attiecināts uz pieteicējas 2013.gadā iesniegto platību maksājumu iesniegumu. Neskatoties uz to, ka nav konstatēts, ka tieši pieteicēja dedzināja pērno zāli, LLVN ir piemērojums pieteicējas 2013.gada iesniegumam, jo saskaņā ar Regulas Nr.73/20094 4.panta 1.punktu, Regulas Nr. 1698/20055 50a.panta 1.punktu un MK

noteikumu Nr.295 8.punktu, pretendējot uz VPM un MLA atbalstu, atbalsta pretendentam visā saimniecībā jānodrošina LLVN ievērošana.

Tā kā tika konstatēts fakts, ka laukā Nr.4 ir veikta sausās zāles dedzināšana, LAD secina, ka pieteicēja neveicot platību atbilstošu apsaimniekošanu, tas ir, zāles nopļaušanu, nav nodrošinājusi, ka pieteicējas saimniecībā tiek ievērots LLVN, kas nosaka, ka sauso zāli dedzināt aizliegts.

Tāpat LAD vērš uzmanību uz to, ka saskaņā ar MK noteikumu Nr.139 119.punktu platību maksājumu iesniegumus, kas LAD iesniegti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, izskata atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā to iesniegšanas dienā. Tā kā platību maksājumiem pieteicēja pieteicās 2012.gada 11.maijā, kad spēkā bija MK noteikumi Nr.173, tad, administrējot pieteicējas 2012.gada iesniegumu, RLP pamatoti vērā ņēma šajos noteikumos ietvertās tiesību normas.

Ņemot vēra iepriekš noradīto, uz VPM un MLA atbalstu tiesīgā platība ir 6,02 ha Līdz ar to pārdeklarācija ir 2,21 ha jeb 36,72 % apmērā no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības.

Atbilstoši Regulas Nr.1122/2009 58.panta otrajai daļai un Regulas Nr.65/2011 5.punkta otrajai daļai, ja platību pārdeklarācija pārsniedz 20 %, tad pretendentam attiecīgi atbalstu nav tiesību saņemt. Tā kā pārdeklarāciju konstatēja 36,72 % apmērā, pieteicējai nav tiesību saņemt VPM un MLA atbalstu par 2012.gadu.

[2.5] Attiecībā uz konstatētajām pārdeklarācijām LAD paskaidro, ka VPM tiek piemērots Regulas Nr.1122/2209 56.panta 1.punkta b apakšpunkts, kas nosaka, ka VPM pieteiktās platības veido kultūraugu grupu. Savukārt pārdeklarācijas apmēru aprēķina, ja pieteikumā deklarēta platība ir lielāka nekā platība, kas noteikta šai kultūraugu grupai, t.i., uz atbalstu tiesīgā platība, kā to nosaka norādītās regulas 57.panta 3.punkts.

Arī attiecībā uz MLA atbalstu saskaņā ar Regulas Nr.65/2011 16.panta 2.punktu par kultūraugu grupu uzskata platību, par ko saņem to pašu atbalsta likmi. Tā kā saskaņā ar Noteikumiem Nr.295 MLA atbalsta likmes atšķiras atkarībā no platības atrašanās teritorijas, tad ņemot vērā pieteicējas deklarēto lauku atrašanās vietu, visa deklarētā platība atrodas MLA 2.kategorijas teritorijā un līdz ar to tiek piemērota viena atbalsta likme un uzskatāms, ka visa deklarētā platība ietilpst vienā kultūraugu grupā.

No norādītajām tiesību normām izriet, ka, nosakot platību pārdeklarāciju, vērā jāņem kopējā deklarētā platība un kopējā uz atbalstu tiesīgā platība.

Tā kā pieteicējai ir veikts VPM avansa maksājums LVL 224,32 apmērā un MLA atbalsta avansa maksājums LVL 161,20 apmērā, RLP pamatoti secināja, ka šos maksājumus pieteicēja ir saņēmusi nepamatoti.

LAD paskaidro, ka atbilstoši Regulas Nr.1122/ 2009 80. panta 1.punktam, Regulas Nr.65/2011 5.panta 1.punktam un Noteikumu Nr.573 49.punktam, ja ir veikts nepamatots maksājums, tad lauksaimnieks atmaksā attiecīgo summu, kam pieskaitīti aprēķinātie procenti. Tā kā pieteicēja saņēma nepamatotus maksājumus, atbilstoši norādītajām tiesību normām pieteicējai pienākums tos atmaksāt.

Papildus pieteicēja, parakstot 2012.gada iesniegumu EPS, apliecināja, ja tiks konstatēts, ka ir veikts nepamatots maksājums, noteiktajā termiņa atmaksās attiecīgo summu LAD kontā.

Tā kā tika konstatēts, ka platību maksājumiem 2012.gadā pieteikta lielāka platība, nekā faktiski ir, LAD nav tiesiska pamata nepiemērot normatīvajos aktos ietvertās sankcijas.

[2.6] Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā noradīja ka, pieņemot Lēmumu, RLP nav ievērojusi Administratīva procesa likuma 61.pantā ietverto tiesību normu, kas paredz, ka pieteicējai ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt savu viedokli.

Tā kā pieteicējas rīcībā ir visi lietas materiāli, t.i., 2012.gada iesniegums un pārbaudes uz vietas laikā, kurā pieteicēja piedalījās, konstatētais, kā arī pieteicējai tika dota iespēja izteikt savu viedokli par pārbaudē konstatēto, ko pieteicēja nav darījusi, LAD neizprot pieteicējas norādīto. Bez tam, pieteicēja nav izteikusi vēlmi iepazīties ar lietas materiāliem, bet LAD norāda, ka pieteicēja ar tiem var iepazīties RLP, iepriekš sazinoties ar to.

Apstāklis, ka pieteicēja saņēma avansa maksājumus, nevarēja radīt pieteicējai tiesisko paļāvību, ka šos maksājumus pieteicēja saņēmusi pamatoti, ņemot vērā to, ka 2012.gada iesniegumā pieteicēja ir deklarējusi lielāku platību, nekā faktiski apsaimnieko.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, kurā lūdza atcelt Lēmumu.

Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 61.pantā, ir noteiktas pieteicēja tiesības iepazīties ar lietu un izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā. Šīs tiesības neaptver informāciju, kas saskaņā ar šā likuma 54.panta otro daļu vai citiem likumiem nav izpaužama. Par administratīvās lietas izskatīšanas vietu un laiku pieteicējai netika paziņots, tādējādi liedzot iespēju piedalīties lietas izskatīšanā un paust savus apsvērumus. Šāds procesuālais pārkāpums administratīvo tiesu praksē tiek uzskatīts par būtisku, jo tas varēja ietekmēt lietas iznākumu.

Konkrētajā gadījumā atbildētāja pienākums bija informēt pieteicēju ne tikai par administratīvas lietvedības uzsākšanu, bet arī par tiesībām šajā procesā, lai varētu lietu izskatīt pilnīgi, ievērojot visus APL priekšnosacījumus. Līdz ar to uzskatāms, ka atbildētājs ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu, jo šāds pienākums pastāv visos gadījumos, kad iestādei jāizdod administratīvais akts. Privātpersonas informēšana un uzklausīšana ir gan daļa no labas pārvaldības principa izpausmes, gan arī faktu un tiesību apsvērumu iegūšanas metodēm.

Tādejādi pieteicēja lūdz tiesu vērtēt arī to apstākli, ka atbildētājs administratīvajā aktā ir noradījis uz pieteicējas tiesībām iepazīties ar lietu, bet Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2013.gada 29.jūlija 1ēmums nesatur šādu norādi. No kā secināms, ka minētā APL norma, uzliek par pienākumu taisnīgu procedūru īstenošanu, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, proti, pieteicējas likumīgo tiesību un interešu ievērošanu administratīvās lietas izskatīšanā, kur ir noteikti arī procesuālie termiņi.

[3.2] Pieteicēja nav pieļāvusi 2013.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.139 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" 15.3.punktā norādīto pārkāpumu, kā tas norādīts administratīvajā aktā.

Saskaņā ar 2013.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.139 ,,Kārtība kāda tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" 15.3.punktu atbilstoši regulas Nr. 73/2009 6.panta prasībām lauksaimnieks ievēro šādus lauksaimniecībā izmantojamās zemes laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus: rugaini vai sauso zāli aizliegts dedzināt uz lauka.

Pieteicēja vērš tiesas uzmanību, ka minētajā tiesību normā likumdevējs nav lietojis terminu ,,lauksaimniekam jāveic zāles nopļaušana". No likuma teksta redzams, ka likumdevējs ir lietojis terminu „lauksaimniekam rugaini vai sauso zāli aizliegts dedzināt uz lauka", nosakot pavisam citu kritēriju, lai piemērotu maksājumu samazinājumu. Līdz ar to, šāds atbildētāja pamatojums liecina par to, ka iestāde nepamatoti paplašina likumā lietoto terminu ,,rugaini vai sauso zāli aizliegts dedzināt uz lauka", tā vietā faktiski izmantojot terminu „lauksaimniekam jāveic zāles nopļaušana". Šāda atbildētāja rīcība, nepareizi piemērojot materiālo tiesību normu, noveda pie nelikumīga nolēmuma. Tādējādi pieteicēja secina, ka administratīvais akts nesatur tādu būtisku sastāvdaļu kā pamatojumu.

Saskaņā ar APL 67.panta otras daļas 6.punktu administratīvajam aktam ir jāsatur pamatojums. Administratīvā akta pamatojums ir (..) jēdziens, kas ietver iestādes atsauci uz konkrētu tiesību normu, tās analīzi un argumentus, no kuriem izriet, ka lietas faktiskie apstākļi atbilst piemērotajā tiesību normā regulētajam sastāvam. Tātad ar administratīvā akta pamatojumu plašākā nozīmē tiek saprasta ne tikai lietderības apsvērumu, bet arī faktisko un tiesisko apstākļu norāde, to analīze.

Administratīvā akta pamatojuma princips nozīmē, ka personai ir tiesības zināt, kāds ir tai izdotā nelabvēlīgā administratīvā akta pamatojums. Administratīvā akta pamatojums ļauj personai saprast, ka iestāde nav rīkojusies patvaļīgi un ka administratīvais akts ir pareizs, kā arī secināt, vai to var apstrīdēt un pārsūdzēt. Pienākums administratīvajā aktā sniegt šādu pamatojumu pienācīgā kārtā, proti, lai tas personai arī bez speciālām zināšanām būtu saprotams, ir iestādei. Pamatojums kalpo arī pārvaldes paškontrolei un kontrolei, ko veic tiesa.

Vērtējot administratīvā akta pamatojuma trūkuma ietekmi uz administratīva akta spēkā esamību, pamatojuma trūkums var tikt uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams, gan par tādu pārkāpumu, kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskas sekas kā administratīva akta atcelšana. Par galvenajiem kritērijiem izmantojami divi apstākļi: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, pārbaudot attiecīgā administratīvā akta tiesiskumu, balstoties uz tā pamatojumu, var secināt, ka pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu.

Pieteicējai nav skaidrs, kā administratīvajā aktā ietvertais pamatojums – „lauksaimniekam jāveic zāles nopļaušana", veido 2013.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.139 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" 15.3.punktā norādītā pārkāpuma objektīvo pusi. Minētie apstākļi liedz pieteicējai saprast piemērotā pārkāpuma būtību.

[3.3] Pieteicēja konstatē, ka administratīvajā aktā ir izdarīti pretrunīgi un savstarpēji izslēdzoši nolēmumi, kā rezultātā administratīvais akts ir prettiesisks un atceļams.

No administratīvā akta aprakstošās daļas izriet, ka LLVN pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu tiek atcelts, jo pārbaude tika veikta 2013.gadā. Savukārt, administratīvā akta rezolutīvajā daļā norādīts, ka Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2013.gada 29.jūlija lēmums Nr.03.4-11/13/2414 ,,Par nepamatoti izmaksāto atbalstu" tiek atstāts negrozīts.

Pieteicēja uzskata, ka, ja tiek atcelts LLVN pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu, tad jāatceļ arī piemērotā sankcija par minēto pārkāpumu, proti, piemērotais maksājuma samazinājums par 3% attiecībā uz 2012.gada iesniegumu, ko atbildētājs nav izdarījis. Turklāt, nelikumīgi norādot, ka minētā sankcija attiecībā uz pieteicēju tiks piemērota nākotnē, atceļot Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2013.gada 14.augusta lēmumu Nr.03.13.038959 ,,Lēmums par platību maksājumiem Iesniegumam Nr.031206515 (...)" daļā par piemēroto LLVN un daļā par piešķirto APL, ALA un ALM apmēru, kas netika apstrīdēts. Par šo apstākli Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldei jāpieņem jauns lēmums un jāpaziņo adresātam, izskaidrojot pārsūdzēšanas iespējas un procesuālo kārtību.

[3.4] Atbildētāja viedoklis par to, ka 2013.gada pārbaudes rezultāti ir attiecināmi uz 2012.gadu, nav pamatots un balstīts uz patvaļīgu tiesību normu tulkošanu.

Saskaņā ar Regulas Nr.1122/2009 53.panta 6.punktu Regulas 50.panta 1.punktā minēto paraugu pārbaudes uz vietas veic tā paša kalendārā gada laikā, kad iesniegti atbalsta pieteikumi.

Kalendārais gads ir laika posms, kas sākas 1.janvārī un beidzas tā paša gada 31.decembrī.

Līdz ar to pieteicēja secina, ka atbildētājs nepareizi tulko jēdzienu ,,kalendārais gads", patvaļīgi piemērojot Ministru kabineta noteikumu Nr.173 7.punktu, kas regulē lēmumu pieņemšanu par maksājumu piešķiršanu un to pilnīgu izmaksas nodrošināšanu līdz nākamā gada 30.jūnijam, kā rezultātā pārējie 2013.gada pārbaudes rezultāti attiecībā uz 2012.gada iesniegumu netika atcelti. To, ka iestāde rīkojusies patvaļīgi, netieši atzīst arī atbildētājs, administratīvajā aktā norādot, ka LLVN pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu tiek atcelts, jo pārbaude tika veikta 2013.gadā.

[4] LAD tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā ietverto argumentāciju.

[5] Pieteicēja uz tiesas sēdi nav ieradusies, atsūtot lūgumu lietu izskatīt bez pieteicējs klātbūtnes.

Tiesa secināja, ka nav konstatējami APL 268. un 269.pantā minētie apstākļi, tādēļ nolēma izskatīt lietu pēc būtības bez pieteicējas klātbūtnes.

LAD pārstāvji tiesas sēdē pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā minēto argumentāciju.

Motīvu daļa

[6] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] Eiropas Padomes Regula (EK) Nr.73/2009, ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003, (turpmāk – Regula (EK) Nr.73/2009) 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka dalībvalstis nodrošina to, lai visās lauksaimniecības zemēs, jo īpaši zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, tiktu uzturēts labs lauksaimniecības un vides stāvoklis. Attiecībā par jaunajām dalībvalstīm, tostarp Latvijas Republiku, 55.panta trešajā daļā noteikts, ka ikviena jaunā dalībvalsts, kura piemērojusi vienotā platībmaksājuma shēmu, — izņemot Bulgāriju un Rumāniju — var noteikt, ka papildus 34.panta 2.punktā paredzētajiem atbilstības nosacījumiem, hektārs, par kuru ir tiesības pretendēt uz atbalstu, nozīmē jebkuru saimniecībai piederošu lauksaimniecības platību, kas ir uzturēta labā lauksaimniecības stāvoklī 2003.gada 30.jūnijā, neatkarīgi no tā, vai to izmanto vai neizmanto ražošanai.

Atbilstoši Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5.panta ceturtajai daļai, kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, un kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku attīstībai, nosaka Ministru kabinets.

[8] Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr.1122/2009 (2009.gada 30.novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr.73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr.1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar vīna nozarē paredzēto atbalsta shēmu (turpmāk – Regula Nr.1122/2009) 2.panta 23.punktu, „apstiprināta platība" ir platība, attiecībā uz kuru ir ievēroti visi nosacījumi, kas paredzēti noteikumos par atbalsta piešķiršanu.

Atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 1.marta noteikumu Nr.173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" (turpmāk - Noteikumi Nr.173) 15.pielikumam kultūras kods „620 – Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, par kuru kārtējā gadā nevar saņemt atbalstu" nosakāms, ja lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība nav apstrādāta ilgāk par gadu (platība sākusi apaugt ar krūmiem vai krūmu atvasēm vai zāle nav pļauta (par to liecina vairāku gadu laikā izveidojies kūlas slānis)). Kā tas noteikts Noteikumu Nr.173 15.pielikumā, par šādu kultūru nav tiesību saņemt VPM.

Saskaņā ar Regulas Nr.1122/2009 2.panta 23.punktu, "apstiprināta platība" ir platība, attiecībā uz kuru ir ievēroti visi nosacījumi, kas paredzēti noteikumos par atbalsta piešķiršanu.

Atbilstoši Noteikumu Nr.173 15.pielikumam kultūras kods „620 – Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, par kuru kārtējā gadā nevar saņemt atbalstu" nosakāms, ja lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība nav apstrādāta ilgāk par gadu (platība sākusi apaugt ar krūmiem vai krūmu atvasēm vai zāle nav pļauta (par to liecina vairāku gadu laikā izveidojies kūlas slānis)). Kā tas noteikts Noteikumu Nr.173 15.pielikumā, par šādu kultūru nav tiesību saņemt VPM.

Turklāt, Noteikumu Nr.173 25.2.punktā noteikts, ka VPM var saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kurā tiek audzēta kāda no šo noteikumu 15.pielikumā minētajām lauksaimniecības kultūrām, ja zeme ir bijusi labā lauksaimniecības stāvoklī 2003.gada 30.jūnijā un tajā, rēķinot uz vienu hektāru, nav vairāk par 50 atsevišķi augošiem kokiem, kā arī nav koku vai krūmu puduru, kas aizņem vairāk nekā 0,01 hektāru lielu platību.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.173 48.1.punktu atdalītos papildu valsts tiešos maksājumus

lauksaimnieks var saņemt, ja tas ir pieteicies un atbilst vienotā platības maksājuma saņemšanas nosacījumiem.

[9] Lietas pamatā ir strīds par faktiskajiem apstākļiem. Proti, strīds ir par to, vai LAD, administrējot pieteicējas 2012.gada iesniegumu un veicot pārbaudi uz vietas, pamatoti uzlika pienākumu pieteicējai atmaksāt nepamatoti saņemtās pasākuma „Vienotais platību maksājums" atbalsta maksājumu un pasākuma „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās,

kas nav kalnu teritorijas" atbalstu.

Tāpat lietā ir strīds par LAD administratīvās lietvedības procesu, neuzaicinot pieteicēju iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt viedokli administratīvās lietvedības procesa gaitā.

[10] Pieteikumā ir norādīts, ka Lēmums, kā prettiesisks, ir atceļams, jo par administratīvās lietas izskatīšanas vietu un laiku pieteicēja netika informēta, tādejādi liedzot iespējas piedalīties lietas izskatīšanā un paust savus apsvērumus, līdz ar to ir pieļauts būtisks procesuālais pārkāpums.

Tiesa minēto pieteicējas apgalvojums uzskata par nepamatotu sekojošu apsvērumu dēļ.

[10.1] Atbalsta pretendentam, lai pieteiktos platību maksājumu saņemšanai, ir jāaizpilda Platību maksājumu iesniegums, kurā atbilstoši Regulas Nr.1122/2009 12.panta 1.punkta d) apakšpunktam jānorāda sīka informācija, kas sniedz iespēju identificēt visu saimniecības lauksaimniecība izmantojamās zemes, to platību, kas izteikta hektāros līdz divām decimāldaļām, atrašanās vietu un izmantošanas veidu.

2012.gada 11.maijā RLP saņēma pieteicējas iesniegumu „Platību maksājumu iesniegums 2012.gadā" (turpmāk - 2012.gada iesniegums) (*lietas 21.-23.lapa*), ar ko uz VPM un pasākuma MLA atbalstu pieteica 8,23 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

2013.gada 10.maijā RLP veica pārbaudi uz vietas pieteicējas 2012.gada iesniegumā deklarētajām platībām.

Veicot pārbaudi uz vietas, tika konstatēts, ka lauka Nr.3 platība faktiski ir 0,17 ha deklarēto 0,38 ha vietā. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.2951 11.1.apakšpunktu un MK noteikumu Nr.173 25.5.apakšpunktu, lai saņemtu VPM un MLA atbalstu, katra lauka platībai jābūt vismaz 0,30 ha. Tā ka lauka Nr.3 atbalsta tiesīgā platība tika uzmērīta 0,17 ha apmērā, par šo lauku nav tiesību saņemt VPM un MLA atbalstu. Tāpat pārbaudē uz vietas tika konstatēts, ka, piesakoties platību atbalstam, lauku bloku kartē neatbilstoši faktiskajam stāvoklim ir norādītas lauka Nr.5 robežas un platība, kā arī daļa no lauku platības netiek apsaimniekota. Konstatētais tika nofotografēts (*lietas 53.-60.lapa*), līdz ar to tiesas ieskatā nav pamata uzskatīt, ka LAD kontrolieri, veicot pārbaudi uz vietas, būtu fiksējuši apstākļus, kas neatbilst faktiskajai situācijai dabā.

[10.2] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējai vairākas reizes tika dota iespēja paust savu viedokli. Par pārbaudes rezultātiem teicēja tika informēta ar RLP 2013.gada 20.maija vēstuli Nr.03.5-11/13/1686 „Par ziņojumu un protokolu kopiju nosūtīšanu", kam pielikumā pievienotas Protokola par veikto pārbaudi uz vietas un platību maksājumu pārbaudes uz vietas ziņojuma (turpmāk - kontroles ziņojums) kopijas (*lietas 32.-37.lapa*). Vēstulē bija ietverta norāde par rīcību gadījumā, ja faktiskā situācija laukos nesakrīt ar kontroles ziņojumā norādīto, t.i., desmit darba dienu laikā no vēstules saņemšanas brīža rakstiski informēt RLP vadītāju. Norādītajā termiņā rakstiski iebildumi no pieteicējas netika saņemti. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicēja neizmantoja savas tiesības izteikt savu viedokli par kontroles rezultātiem, neskatoties uz to, ka pieteicējai rakstiski tika norādīts par šādu iespēju.

[10.3] Bez tam saskaņā ar APL 61.pantu administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā. Tā kā sākotnējo lēmumu var apstrīdēt augstākai iestādei. t.i., LAD direktoram. Pieteicējai tika dota iespēja izteikt savu viedokli, apstrīdot sākotnējo lēmumu. Pieteicēja ar apstrīdēšanas iesniegumu (*lietas 38.-39.lapa*) apstrīdēja RLP 2013.gada 29.jūlija lēmumu Nr.03.4-11/13/2414 ,,Par nepamatoti izmaksāto atbalstu" LAD direktoram un izteica savu viedokli un argumentus. Pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā izteiktais viedoklis un argumenti tika izvērtēti. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējas tiesības uz viedokļa uzklausīšanu ir pilnībā ievērotas un pieteicējas apgalvojums, ka pieteicējas viedoklis netika uzklausīts, ir nepamatots.

[11] Pieteikumā norādīts, ka pieteicēja nav pieļāvusi Noteikumos Nr.139 15.3.punktā norādīto pārkāpumu, kā tas norādīts Lēmumā. Pieteicēja uzskata, ka administratīvajā aktā ir izdarīti pretrunīgi un savstarpēji izslēdzoši nolēmumi, jo no Lēmuma aprakstošās daļas izriet, ka laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījuma pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu tiek atcelts, jo pārbaude veikta 2013.gadā. Savukārt, Lēmuma rezultatīvajā daļā norādīts, ka sākotnējais lēmums tiek atstāts negrozīts.

Tiesas ieskatā arī minētais pieteicējas apgalvojums, ka Lēmumā ir izdarīti pretrunīgi un savstarpēji izslēdzoši nolēmumi, ir nepamatots.

Ar sākotnējo lēmumu pieteicējai tika uzlikts pienākums atmaksāt nepamatoti saņemtos maksājumus, jo pārbaudē uz vietas tika konstatēta platību pārdeklarācija, tas ir, atbalstam tika pieteikta lielāka platība nekā faktiski ir dabā. Sākotnējais lēmuma pēc būtības nav saistīts ar konstatēto LLVN pārkāpumu, jo pienākums atmaksāt saņemtos maksājumus izriet no tā, ka pārbaudē uz vietas tika konstatēts, ka uz VPM un MLA atbalstu tiesīgā platība ir 6,02 ha. Līdz ar to pārdeklarācija ir 2,21 ha jeb 36,72 % apmērā no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības, t.i.. (8,23 ha (deklarētā platība) - 6,02 ha (uz atbalstu tiesīgā platība))/ 6,02 ha (uz atbalstu tiesīgā platība)) x 100.

Savukārt atbilstoši Regulas Nr.1122/20094 58.panta otrajai daļai un Regulas Nr.65/20115 16.panta 5.punkta otrajai daļai, ja platību pārdeklarācija pārsniedz 20%, tad pretendentam attiecīgo atbalstu nav tiesību saņemt. Tā kā pārdeklarāciju konstatēja 36,72% apmērā, pieteicējai pamatoti tika liegtas tiesības saņemt VPM un MLA atbalstu par 2012.gadu, līdz ar to neatkarīgi no tā, vai LLVN pārkāpums saistībā ar ugunsdrošību attiecībā uz 2012.gada iesniegumu tiek atcelts vai netiek atcelts, pieteicējai ir pienākums atmaksāt nepamatoti saņemtos maksājumus.

[12] Pieteicēja uzskata, ka 2013.gadā veiktās pārbaudes rezultātus nevar attiecināt uz 2012.gada platību maksājumu iesniegumu atbilstoši Regulas 1122/2009 53.panta 6.punktam, kas paredz, ka Regulas 50.panta 1.punktā minēto paraugu pārbaudes uz vietas

veic tā paša kalendārā gada laikā, kad iesniegts atbalsta pieteikums.

Tiesa norāda, ka minētais pieteicējas uzskats ir nepamatots un neatbilst normatīvajam regulējumam. Kā jau tika norādīts Lēmumā, Regulas Nr.1122/2009 53.panta 6.punktā norādītais kalendārais gads attiecas uz savstarpējās atbilstības prasībām un laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījums saistībā ar ugunsdrošību ir viena no šīm prasībām. Savukārt platību deklarēšana atbilstoši apsaimniekotajam apmēram nav saistīta ar savstarpējās atbilstības prasībām, bet gan ir platību maksājumu saņemšanas pamatprasība, kuras kontrolei normatīvajā regulējumā nav noteikts ierobežojums, kā tas ir paredzēts savstarpējās atbilstības prasību kontrolei.

[13] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Lēmums ir pamatots un tiesību normām atbilstošs, savukārt pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi A.V pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2013.gada 30.septembra lēmuma Nr.10.6.4-15/13/1310-V/1564 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis S.Linkevičs